

§ 13**Underlag för budget 2027 med inriktning 2028-2029**

HÄ 2026/187

Beslut

1. Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner underlag för budget 2027 med inriktning för 2028 och 2029 med tillhörande bilagor.
2. Nämnden överlämnar förslaget till kommunstyrelsen för fortsatt beredning.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Nämnden har i underlaget redovisat en övergripande och sammanfattande analys av verksamhetens utveckling de kommande åren. Underlaget beskriver trender, utvecklingstendenser, lagförslag, strukturella frågor och demografiska förändringar, effekterna av dessa samt eventuella åtgärder.

Förslag till beslut

Sara Grolander (MP), Max Otterman m.fl. (S) och Maria Ljuslin (V) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Johan Nilsson m.fl. (M) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Henrik Åkerlund (SD) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Robin Nilsen (L) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Tjänstgörande ersättare Shahin Soltan (C) lade fram ett förslag och föreslog att nämnden skulle ställa sig bakom det.

Ordföranden förklarade överläggningen avslutad.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Reservation

Johan Nilsson m.fl. (M) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

"Att delvis godkänna förvaltningens förslag,

Att uttala att stadsdelens småhus- och villaområden ska få behålla sin karaktär och fredas från ovarsam exploatering exempelvis genom flerbostadshus,

Att uttala att Herrängsskogen i Herrängen och Branterna i Mälarhöjden omedelbart ska undantas från exploatering,

Att arbeta för och påtala behovet av fler seniorbostäder, attraktiva med god standard och kringsservice, i vår stadsdel,

Att verka för fler ordningsvakter och väktare i våra lokala centrum och i stadsmiljön för att säkerställa ordning och trygghet,

Att verka för fler övervakningskameror på brottsutsatta platser,

Att öka antalet trygghetsinvesteringar i stadsmiljön,

Att utöka stadsdelens strandbad bland annat vid Långsjöbadet och Trekantens strandbad,

Att ge förvaltningen i uppdrag att förskola och äldreomsorg inte ska tvingas genomgå besparingar på grund av att andra verksamhetsgrenar inom nämndens områden genererar underskott eller att brukarunderlaget viker,

Att därutöver anföra.

Stockholm behöver en budget för hårt arbetande stockholmare. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet som styrt sedan 2022 leder Stockholm åt fel håll. Stockholmarna har fått rekordhög skatt, skenande skuldsättning, utbredd otrygghet, fallande skolresultat, försämrat företagsklimat och oönskade beslut om exploatering av populära gröna- och villaområden. Vi anser att stadsdelsnämnden ska utarbeta ett underlag till budget för 2027 med inriktning för 2028 – 2029 i enlighet med vår budget i Kommunfullmäktige, och med särskilt fokus på nedan områden som stadsdelsnämnden har rådighet över.

Trygghet och förebyggande arbete

Det behöver genomföras konkreta trygghetsskapande insatser i Hägersten-Älvsjö. Vi moderater önskar att stadsdelen tar fram ett

”Trygghetspaket” där det genomförs konkreta och direkta trygghetsåtgärder.

Sedan den rödgröna majoriteten minskade ner på antalet ordningsvakter har våra stadsdelar blivit lidande. I områden som Fruängen, Västertorp, Liljeholmen och Älvsjö centrum har ordningsstörningarna enligt närboende och företagare ökat. Antalet ordningsvakter ska återgå till den nivå som gällde 2022 eller om möjligt öka ännu mer. Trygghetsinvesteringar får inte tappa fart utan behöver fortgå. Det finns mycket kvar att göra i vår stadsdel med idéerna verkar vara slut. Offentliga platser med hög brottslighet ska i större utsträckning kameraövervakas. Stadsdelens fritidsgårdar/mötesplatser ska utöka sina öppettider och ha öppet varje fredag och lördag. Fler fältassistenter ska rekryteras. Förvaltningen ska förstärka sitt arbete med att tillskapa ytor för spontanidrott samt att bygga bort andra otrygga platser, gärna genom att mer aktivt söka trygghetsmedel.

Äldreomsorg

Andelen äldre beräknas att öka inom Hägersten-Älvsjö under de kommande åren. Störst är ökningen bland äldre över 80 år. Stadsdelsnämndens fokus bör vara att främja en god hälsa och ett gott socialt liv hos äldre, samtidigt som de egna kostnaderna för bland annat hemtjänst kan skjutas framåt i tid eller hållas nere. Aktiviteter för äldre, högkvalitativa boenden och en god kommunal service är därför viktigt och kommer i längden att gynna stadsdelsnämndens ekonomi på området. Den kommunala boendeplaneringen fokuserar mycket på servicehus och vård- och omsorgsboende. Att det även behövs andra former av seniorbostäder glöms ofta bort. Framförallt attraktiva seniorbostäder som kommer leda till flyttkedjor och smidigare hemtjänstinsatser behöver staden påtala för Äldrenämnden, Exploateringsnämnden och andra berörda instanser.

Stadsmiljö och grönområden

Hägersten-Älvsjö är, precis som hela Stockholm, under stor utbyggnad. Trots att vårt stadsdelsnämndsområde har flera industriområden på attraktiv mark som kan omvandlas till bostadsområden, är våra grönområden hotade. Kastanjeparken och Branterna i Mälarhöjden samt Herrängsskogen i Herrängen är exempel på detta, liksom våra villa-, småhus- och trädgårdsstäder som av Socialdemokraterna och Vänsterpartiet gärna används för förtätning i integrationshänseende. Stadsdelen ska verka för nya biotopskyddsområden i Solbergaskogen, Västbergaskogen och Kastanjeparken samt ta fram en policy för svar på remisser om bygglov där principen är att endast redan hårdgjorda ytor får bebyggas.

Vår stadsdel har flera fina parker, ett naturreservat och möjlighet till

bad i tre insjöar. Vi anser att stadsdelen ska påskynda arbetet att anlägga fler badbryggor och/eller badplatser. Även stadsdelens mindre parker behöver ökad skötsel och omvårdnad. Fler stadsodlingar ska uppmuntras då våra stadsdelsområden har goda förutsättningar att präglas av grönska.

Förskola

Hägersten-Älvsjö ska ha Stockholms bästa förskolor. Det är ett fullt möjligt mål att nå utifrån ett relativt modernt lokalbestånd och fina miljöer runt förskolorna att verka i. När barnantalet på vissa ställen i stadsdelen minskar är det viktigt med en långsiktig planering för dimensionering av förskolorna. Vi förutsätter att detta sker på ett sådant sätt att förskolor inte med kort varsel behöver omorganiseras eller avvecklas. Vi vill värna även om de mindre förskolorna så att stadsdelen inte bara har gigantiska förskoleverksamheter. Stadsdelen ska också främja olika driftsformer och hjälpa fristående aktörer att etablera sig. Vidare är det viktigt att satsa på förskolegårdarna så att de är gröna, tillräckligt stora och uppmuntrar till lek och lärande."

Reservation

Henrik Åkerlund (SD) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

- "1. Sverigedemokraterna yrkar avslag till förvaltningens förslag till beslut.
2. Sverigedemokraterna yrkar bifall till vårt egna förslag till budget.
3. Därutöver vill vi anföra följande:

Detta underlag är framskrivet utifrån den liggande rödgröna budgeten. Sverigedemokraterna yrkar på att ärendet avslås och vi presenterar vårt budgetförslag för 2026 som innehåller en annan vision och inriktning."

Reservation

Robin Nilsen (L) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

- "1. Att delvis bifalla stadsdelsförvaltningens förslag till beslut.
2. Att uppdra åt stadsdelsförvaltningen att återkomma med förslag till inriktningsbeslut i enlighet med vad som nedan anförs.
3. Att anföra följande.

Vi liberaler anser att varje människa bör ges så stora möjligheter som möjligt att forma sitt eget liv. Det förutsätter inte bara frihet, utan också stöd i rätt tid och på rätt nivå. Den lokala nivån har ett särskilt ansvar för att det sociala arbetet, utbildningsinsatserna och de hälsofrämjande insatserna fungerar och samverkar – särskilt för dem som befinner sig i utsatthet.

Barn som placeras av samhället är en av de mest sårbara grupperna. De löper betydligt högre risk än andra att senare i livet drabbas av psykisk ohälsa, missbruk, kriminalitet eller att hamna i socialt utanförskap. Det är därför avgörande att staden, i rollen som tillfällig vårdnadshavare, inte enbart erbjuder trygghet och omsorg under placeringen, utan också säkerställer en långsiktig uppföljning och ett fungerande eftervårdsprogram.

I Liberalernas förslag till budget för 2026 lyfts behovet av att följa upp barns betyg, hälsa och tandstatus i samhällsvård. Det är ett grundläggande ansvar för kommunen. Vi förväntar oss inte att unga som vuxit upp utan placering klarar vuxenlivet helt på egen hand – än mindre barn som varit placerade och saknar ett stödjande nätverk. Både ansvar och resurser behöver följa med även efter att placeringen avslutats.

Stadsdelen har i många fall god kännedom om barnets behov och förutsättningar, och spelar därmed en viktig roll i uppföljningsarbetet. För att arbetet ska ge resultat krävs samverkan med andra relevanta aktörer, och ett tydligt uppdrag att även arbeta med eftervård.

Skolresultaten för barn som varit placerade är fortsatt låga. Särskilda satsningar för att förbättra utbildningssituationen för målgruppen saknas. Om en placering inte leder till förbättrade livsförutsättningar ökar både risken för fortsatt utsatthet för individen och kostnaderna för samhället. Den rödgröna majoriteten har hänvisat till juridiska hinder för att följa upp skolresultat på aggregerad nivå, men detta är en preliminär tolkning. Någon rättslig prövning har inte gjorts. Vi menar att staden bör testa lagstiftningen.

Vi vill också lyfta behovet av faktisk samhandling mellan förskola, skola, socialtjänst, civilsamhälle och i vissa fall polis. Det räcker inte med samverkan i teorin. Arbetet måste bygga på gemensamt ansvar och tydliga uppdrag. Men samhandling kräver också politisk vilja och initiativtagande, något som fortsatt lyser med sin frånvaro från den rödgröna majoriteten.

Det finns brister i den centrala samordningen gentemot stadsdelen, inte minst inom brottsförebyggande arbete och uppföljning av insatser för barn och unga. Många av de utmaningar stadsdelen möter kräver stöd på central nivå, vilket inte alltid finns. Det

handlar inte om att ta över det lokala ansvaret, utan om att tillhandahålla struktur, stöd och gemensam riktning.

Likvärdigheten inom LSS behöver också förbättras. Skillnader i handläggningstid, beslutspraxis och tillgång till insatser mellan stadsdelar är problematiska, särskilt mot bakgrund av att LSS är en rättighetslagstiftning. Rätten till stöd ska inte påverkas av var i staden man bor.

Tidiga insatser i förskolan är en annan viktig del. Forskning visar att barn som uppvisar ihållande aggressivt beteende i tidig ålder löper ökad risk för framtida våldsbrott. Förskola, barnhälsovård och socialtjänst behöver ha fungerande strukturer för att upptäcka och stödja dessa barn i tid.

För att socialtjänsten ska kunna genomföra sitt uppdrag krävs rimliga arbetsvillkor. Hög arbetsbelastning och bristande förutsättningar för uppföljning påverkar både kvalitet och långsiktig kompetensförsörjning. Här krävs ett helhetsgrepp om arbetsmiljö och resursfördelning. Från fackligt håll.

Vi vill slutligen betona vikten av förbättrad avtalsuppföljning, både inom HVB-verksamheter och exempelvis stadsmiljöentreprenader. När kontrollen brister riskerar både kvalitet och rättssäkerhet att urholkas. Uppföljning ska vara en del av det löpande styrningsarbetet – inte något som hanteras i efterhand.

I övrigt hänvisar vi till Liberalernas budgetreservation för 2026."

Reservation

Tjänstgörande ersättare Shahin Soltan (C) reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

- "1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag beslut.
2. Att uppdra åt förvaltningen att återkomma med ett förslag till inriktning utifrån Centerpartiets budgetreservation i kommunfullmäktige.
3. Att därutöver anföra följande:

Underlaget för budget 2027 med inriktning för 2028 och 2029 syftar till att identifiera strategiska prioriteringar för stadens utveckling. Centerpartiet delar bilden av att Stockholm står inför betydande utmaningar, inte minst kopplat till ekonomisk osäkerhet, kompetensförsörjning och behovet av en snabb klimatomställning. Centerpartiet vill staka ut en hoppfull väg framåt för ett Stockholm som håller ihop. Vi ser en stad som präglas av öppenhet, trygghet,

företagsamhet, grön omställning och innovation. Det är vår politik som ger de bästa förutsättningarna för att göra visionen om framtidens Stockholm till verklighet.

Det ekonomiska läget beskrivs som osäkert och kräver tydliga prioriteringar, men Centerpartiet saknar skarpa reformer och effektiviseringar. Samtidigt ökar segregationen, byggandet har bromsat in kraftigt och skolan är hårt pressad. Centerpartiet anser att staden behöver aktivt driva reformer för att få igång byggandet, öka rörligheten och säkerställa en mer blandad stad.

I ett läge där skolresultat och likvärdighet fortsatt är stora utmaningar krävs tydligare prioriteringar. Stockholms skolor måste ges förutsättningar att leverera hög kvalitet. Vi vill prioritera särskilt stöd, särskilda undervisningsgrupper samt satsningar på gymnasiebehörighet.

Tryggheten måste öka i hela staden. Särskilt fokus krävs på att förhindra att barn och unga dras in i kriminalitet. Centerpartiet saknar tydliga förstärkningar av det förebyggande arbetet. Insatser i samverkan med civilsamhället, socialtjänsten och lokalsamhället behöver ges större tyngd och resurser.

Stockholm ska bli klimatpositivt senast 2030. Då krävs att arbetet med koldioxidavskiljning och lagring (BECCS/CCS) går från plan till verklighet. Stadens klimatarbete behöver också inkludera matens klimatpåverkan och stärkt livsmedelsberedskap – något majoriteten hittills bortsett från.

I övrigt hänvisar vi till Centerpartiets budgetreservation i kommunfullmäktige som underlag för planeringen för perioden 2027–2029."

Särskilt uttalande

Johan Nilsson m.fl. (M) anmälde ett särskilt uttalande.

"Förvaltningen har gjort en god analys av nämndens lägesbild och utmaningar framöver. Vi tycker dock att det är svårt att få en bild av vilka behov, framförallt ekonomiska, som föreligger under den kommande planperioden.

Det nämns olika 'prioriteringar' men de är mer eller mindre konkreta. De direkta lösningarna och åtgärderna saknas i förvaltningens underlag vilket gör det svårt att prissätta eller bedöma rimligheten i det som föreslås.

Som exempel, avsnitt 3.4 *Stöd och service till personer med funktionsnedsättning*. De föreslagna prioriteringarna de kommande

åren är att öka kompetensen hos personal inom verksamhetsområdet, utveckla användandet av välfärdsteknik i samtliga verksamheter samt fortsätta utveckla arbetslivsinriktade dagliga verksamheter.

För oss är det omöjligt att veta om detta går att göra inom ordinarie budgetram, om det kräver omprioriteringar eller om det kräver ekonomiska tillskott."

Handlingar i ärendet

- HÄ 2026/187-5 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande Underlag för budget 2027 med inriktning 2028 och 2029
- HÄ 2026/187-1 Bilaga 1 Strategisk kompetensförsörjningsplan Hägersten-Älvsjö 2027-2029
- HÄ 2026/187-4 Bilaga 2 Fysisk parkleksplan Hägersten-Älvsjö 2025-2026
- HÄ 2026/187-2 Bilaga 4 Klimatanpassning investeringar 2027-2029
- HÄ 2026/187-3 Bilaga 3 Klimatinvesteringar 2027-2029

Signerat av

Protokollet har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Sara Grolander	2026-04-23
Johan Nilsson	2026-04-23